

Filmoteca de Catalunya 2005

L'origen de l'actual Filmoteca de Catalunya (fins l'any 2002 Filmoteca de la Generalitat de Catalunya) és la delegació barcelonina de la Filmoteca Nacional de España que depenia del Ministerio de Cultura. L'any 1981 va ser traspasada a la Generalitat de Catalunya i va ser adscrita al Servei de Cinematografia del Departament de Cultura (aleshores anomenat Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació). L'any 2001 la Filmoteca va ser adscrita a l'ICIC. Actualment, la Sala de la Filmoteca és a l'avinguda de Sarrià, 33.

Els objectius bàsics de la Filmoteca de Catalunya són:

- La preservació i catalogació del patrimoni fílmic i documental.
- Difondre el coneixement del cinema.

La Filmoteca de Catalunya s'estructura en les àrees següents:

- Arxiu: les seves funcions són recuperar, preservar, catalogar i restaurar les pel·lícules que constitueixen el fons fílmic.
- Difusió: les seves funcions són programar la sala de projeccions de Barcelona, organitzar taules rodones, cursos, seminaris i altres activitats pedagògiques, i l'edició de llibres i publicacions.
- Documentació: les seves funcions són preservar, catalogar i, eventualment, restaurar el fons documental que la Filmoteca gestiona a través de la Biblioteca de Cinema.

Àrea de l'Arxiu

Conservació

- Preservació i restauració

Per tal de millorar les condicions de conservació dels fons fílmics en suport nitrats de cel·lulosa, s'ha instal·lat un sistema de doble refrigeració, garantint l'estabilitat constant de la temperatura i humitat.

Aquest any s'ha arrancat el projecte de restauració anomenat "Miquel Porter i Moix", que consisteix en la preservació i/o restauració dels nostres fons d'una manera sistemàtica durant els propers 20 anys., fet que ha comportat que es dupliquessin, 80 títols dels quals 36 s'han restaurat.

Dins d'aquest projecte cal destacar l'inici de la restauració digital de la col·lecció de cinema primitiu dels anys 1896 a 1909, aquest projecte ha comptat amb un ajut de la fundació "La Caixa", per adquirir el programa informàtic DIAMANT.

- Adequació

S'han revisat i inspeccionat 3.000 llaunes de negatius del fons Fotofilm-Riera procedents de dipòsits dels propietaris actuals dels negatius.

S'ha continuat amb un sistema de detecció de degradació acètica en les pel·lícules en suport d'acetat de cel·lulosa, i el seu posterior sistema d'aïllament per evitar que contaminin la resta de la col·lecció.

Col·lecció

- Dipòsits i col·lecció

Han entrat 252 nous dipòsits, obsequis o lliuraments obligatoris que corresponen a un total de 7.852 llaunes i 328 vídeos.

El número total de llaunes conservades a l'Arxiu és de 83.085.

La major part d'aquests nous dipòsits són negatius originals de cinema català; l'augment a més de quantitatiu és també qualitatiu ja que es tracta d'un material amb força garanties per poder assegurar la seva conservació, que és un dels principals objectius de la Filmoteca de Catalunya.

Lliuraments obligatoris

En concepte de lliuraments obligatoris de material audiovisual motivat per subvencions de la Direcció General de Política Lingüística, subvencions de l'Àrea de l'Audiovisual de l'Institut Català de les Indústries Culturals o subvencions de l'Institut de les Ciències i les Arts Audiovisuales del Ministeri de Cultura, s'han incorporat al fons de la Filmoteca 61 documents en suport videogràfic i 88 documents cinematogràfics, dels quals 33 còpies estàndards, 24 interpositius d'imatge i negatiu de so, i 30 curtmetratges

Catalogació

Enguany el fons catalogat de la Filmoteca ha arribat a 18.323 títols que corresponen a 36.286 documents audiovisuals que són 50.000 llaunes i 8.175 vídeos catalogats, d'aquestes pel·lícules hi ha 10.220 fotografies catalogades, que corresponen a 10.508 documents fotogràfics.

- Fotografia

S'ha continuat la catalogació i l'escanejat del fons fotogràfic de l'Arxiu. S'han revisat, analitzat, identificat i adequat amb condicions per millorar la seva conservació de 3.006 fotografies fixes de pel·lícules espanyoles, que corresponen a 50 títols. Aquesta catalogació es fa mitjançant un conveni amb la Universitat de Barcelona, a través de la Fundació Bosch i Gimpera, i dirigit per la Dra. Palmira González.

Aquest any han intervingut un total de 60 alumnes, entre els que cursen la carrera i els que estan fent el doctorat.

- Investigació

L'associació Cinema Rescat ha catalogat 300 títols de cineastes amateurs.

L'historiador i restaurador, Ferran Alberich, ha investigat i revisat els títols catalogats dels fons de la Filmoteca per tal de facilitar la valoració dels nostres documents per establir prioritats en el pla de restauracions.

Accés

S'han atès 338 sol·licituds generals, les quals han generat 145 visionats, 112 dels quals han consultat 732 vídeos i 33 de cinematogràfics que han consultat 136 pel·lícules. Part d'aquestes consultes han sol·licitat imatges per a noves produccions audiovisuals, s'han cedit 933 minuts d'imatges, corresponents a 151 títols. I s'han deixat en préstec 40 documents per a diferents festivals, seminaris o activitats de caràcter cultural.

Altres.

S'ha adquirit una màquina de rentar ultrasònica, un ordinador macintosh amb programari d'edició on line, una màquina d'envasar el buit, una empalmadora ultrasònica i un microscopi que es farà servir per analitzar les fotografies que tenen microorganismes, degradacions i restes de productes químics

Àrea de Difusió

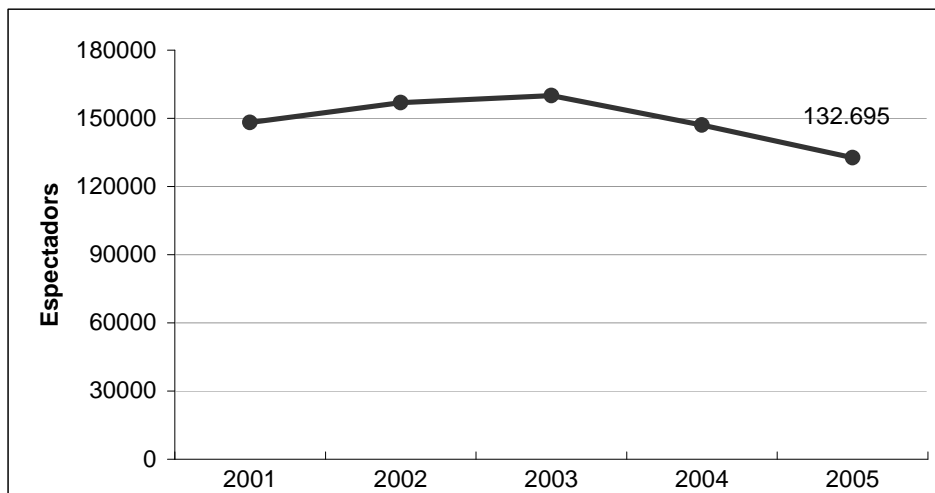
L'any 2005 la programació de la Filmoteca de Catalunya s'ha dut a terme a la sala de projeccions de la Filmoteca a Barcelona i a altres set ciutats de Catalunya (Girona, Lleida, Manresa, Olot, Tarragona, Terrassa i Vic), en col·laboració amb d'altres institucions.

La sala de projeccions de Barcelona és un local que la Filmoteca de Catalunya utilitza en règim de lloguer (Cinema Aquitània) amb capacitat per a 421 espectadors. L'any 2005 s'hi han realitzat 980 sessions en 332 dies, amb un total de 132.695 espectadors. En aquestes sessions han col·laborat 100 institucions tant de Catalunya com d'arreu del món. Hi han participat 75 personalitats invitades, que han participat en 22 presentacions i col·loquis i s'han celebrat 9 taules rodones.

Assistència d'espectadors a la sala de projeccions de la Filmoteca de Catalunya a Barcelona per mesos (2005)

MES	ESPECTADORS
Gener	15.865
Febrer	13.284
Març	11.056
Abril	12.806
Maig	10.367
Juny	10.442
Juliol	12.600
Setembre	10.013
Octubre	11.112
Novembre	11.241
Desembre	13.909
<hr/>	
TOTAL	132.695

**EVOLUCIÓ DE L'ASSISTÈNCIA DE PÚBLIC A LA SALA DE FILMOTECA DE CATALUNYA
2001 - 2005**

**Quadre comparatiu d'assistència d'espectadors a la sala de projeccions de
Barcelona (2000 - 2005)**

Espectadors	Recaptació
-------------	------------

2001	148.180	195.707,98
2002	156.947	226.029,30
2003	159.972	221.445,46
2004	147.104	215.993,80
2005	132.695	206.791,40

L'any 2005 la recaptació de la sala de projeccions de Barcelona, ha estat de 206.791,40 euros. Aquesta quantitat es distribueix de la següent manera:

- venda de 1.264 abonaments de 10 sessions.....22.752,00 euros (11,00% del total)
- venda de 1.620 abonaments de 50 sessions.....81.000,00 euros (39,17% del total)
- venda d'entrades a la taquilla88.719,40 euros (42,90% del total)
- carnets aula de cinema.....14.320,00 euros (6,92% del total)

La retrospectiva més significativa de l'any 2005 ha estat la consagrada a Roberto Rossellini: es van programar tots els seus films per a cine i TV, així com una selecció de documents sobre ell, es va convidar el seu fill i col·laborador Renzo Rossellini i es va editar un llibre (veure Publicacions). En aquest projecte hi van participar Filmoteca Española, IVAC i el Museo de Bellas Artes de Bilbao.

Segueix en importància la retrospectiva completa de l'obra de Max Ophüls, presentada pel seu fill i també realitzador Marcel Ophuls.

Han estat nombroses les retrospectives dedicades a realitzadors contemporanis de relleu, alguns molt coneguts gràcies a la distribució comercial (com Francis Ford Coppola, John Sayles i Michael Winterbottom, dels quals es va presentar l'obra completa, M. Night Shyamalan o Woody Allen, de qui es va completar la retrospectiva del 2000) i altres gairebé inèdits a Espanya (com Andreas Dresen, Djamila Sahraoui, Jean-Claude Brisseau, Aleksandr Sokurov o el període txec de Milos Forman).

El cinema mut ha tingut tres presències majors: tota l'obra conservada de Victor Sjöström, el Griffith del MoMA i la selecció Ombres elèctriques: clàssics del cinema mut xinès.

Entre els cicles dedicats a autors desapareguts, destaquen els de Pier Paolo Pasolini (amb motiu del 30 aniversari del seu assassinat), Jean Rouch, Johan van der Keuken i el productor Ismail Merchant, així com algunes commemoracions de centenaris de naixements (Jean Vigo presentat per la seva filla Luce Vigo, Gregori Kozintsev, Michael Powell) o de desaparicions recents (com Susan Sontag).

Paral·lelament, es va facilitar l'estudi del classicisme amb el cicle L'edat d'or del cinema americà.

El cine català i l'espanyol van tenir una àmplia presència: Antonio Isasi-Isamendi (sobre el qual es va editar un llibre, veure Publicacions), Sergi López, els directors de fotografia, Arnau Oliver, Miquel Porter, Luis García Berlanga, Paco Poch, Antonio Drove, Antonio Artero, Romà Gubern, Sergi Schaaff i els Premis Goya.

Iniciatives d'anys recents, com els cicles Els millors films de l'any, El film del mes o El documental del mes, van demostrar estar consolidades, així com altres de més tradició, com Aula de cinema, destinada als estudiants universitaris d'Història del cinema.

La Filmoteca al territori

La Filmoteca de Catalunya té convenis amb set entitats d'arreu de Catalunya (Girona, Lleida, Manresa, Olot, Tarragona, Terrassa i Vic), pels quals es programen una mitjana de 20 sessions anyals a cadascuna.

Els convenis de col·laboració són els següents:

GIRONA: conveni de l'ICIC amb el Col·lectiu de Crítics de Girona i l'Ajuntament de Girona.

LLEIDA: conveni de l'ICIC amb el Cercle de Belles Arts de Lleida i la Universitat de Lleida.

MANRESA: conveni de l'ICIC amb l'Ajuntament de Manresa i el Cine Club Manresa.

OLOT: conveni de l'ICIC amb l'Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot.

TARRAGONA: conveni de l'ICIC amb l'Ajuntament de Tarragona, els Serveis Territorials del Departament de Cultura a Tarragona i "Anima't" Serveis Culturals.

TERRASSA: conveni de l'ICIC amb la Societat Municipal de Comunicació de Terrassa, S.A.

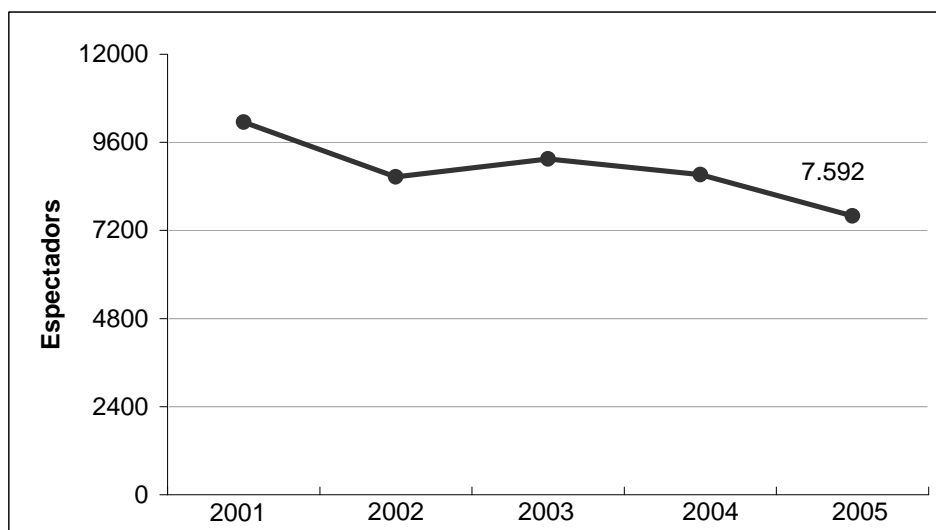
VIC: conveni de l'ICIC amb l'Institut Municipal d'Acció Cultural de Vic.

En aquestes seus s'han projectat 145 títols amb una assistència total d'espectadors de 7.592.

BALANÇ D'ASSISTÈNCIA DE PÚBLIC A LES SESSIONS "FILMOTECA" DELS ALTRES PUNTS DEL TERRITORI (2005)

POBLACIÓ	ESPECTADORS	SESSIONS	MITJANA
Girona	892	20	45
Lleida	893	26	34
Manresa	1.277	15	85
Olot	557	16	35
Tarragona	1.250	22	57
Terrassa	1.433	29	49
Vic	1.290	17	76
TOTALS	7.592	145	52

EVOLUCIÓ DE L'ASSISTÈNCIA DE PÚBLIC A LES SESSIONS "FILMOTECA" ALS ALTRES PUNTS DEL TERRITORI. 2001 - 2005

Sessions Filmoteca és un programa que abasta el patrimoni fílmic de la Filmoteca de Catalunya que està disponible gratuïtament per a cineclubs i entitats sense ànim de lucre en el marc del conveni signat entre la Filmoteca de Catalunya i la Federació Catalana de Cineclubs.

Aquest programa permet difondre a partir de diferents programes, com ara *Laya Films (I) Noticiaris*, *Laya Films (II)*, *Documentals independents*, *Cinema amateur-Delmiro de Caralt*, *Segundo de Chomón*, *Patrimoni cinematogràfic català*, *Documentals sonors* o *Fuego en Espanya*, el patrimoni fílmic de Catalunya en format DVD, de forma totalment gratuïta, les peces més interessants de Arxiu de la Filmoteca. Any 2005 s'han programat 18 sessions en diferents poblacions de la geografia catalana (La Garriga, Sant Pere de Torelló, Girona, Manresa, Barcelona, Valls, Sant Sadurní d'Anoia, Girona, Olot i Vic).

PUBLICACIONS

En 2005 la Filmoteca ha seguit l'impuls editorial iniciat l'any anterior amb l'edició de *Los orígenes del cine en Cataluña*. Per una part, s'ha iniciat una col·lecció de monografies de cineastes en català, castellà i anglès, en la qual està previst editar tres volums cada any. Els primers han estat *Antonio Isasi-Isasmendi: el cineasta de l'acció*, de Jordi Batlle Caminal; *Francisco Macián: els somnis d'un mag*, de Jordi Artigas i *Nunes: el cineasta intrèpid*, de Joan M. Minguet Batllori que per raons d'estratègia editorial no es

distribuirà fins a principis del 2006. També s'ha publicat en format CD-ROM el tercer catàleg dels Fons de nitrats de la Filmoteca (Films de no-ficció, 1926-1952).

Per altra part, s'ha coeditat el llibre *Roberto Rossellini: la herència de un maestro*, d'Àngel Quintana, Jos Oliver i Settimio Presutto (eds.). S'ha col·laborat en el *Diccionari del cinema a Catalunya*, de Joaquim Romaguera i Ramió (Enciclopèdia Catalana 2005) i *La Pareja feliz: Baca y Garriga; la animación como un juego*, d'Eladi Martos (Consejería de Cultura y deportes de la Comunidad de Madrid 2005).

Finalment, como cada any, s'ha publicat el catàleg *Col·lecció de programes 2005*, que recopila tota l'activitat i la programació de l'any anterior.

Àrea de Documentació: Biblioteca de la Filmoteca

La Biblioteca té la missió de recuperar, conservar, processar i difondre els documents generats a partir del fet cinematogràfic a Catalunya país i més enllà de l'abast geogràfic pels documents que es considerin bàsics per l'estudi, historiografia i investigació de la nostra àrea temàtica d'especialització.

Ofereix els serveis següents:

- Sala de consulta amb 28 punts de lectura.
- 6 ordinadors que permeten l'accés als catàlegs de la Biblioteca, bases de dades i internet.
- Llibres editats a partir de l'any 1960 de lliure accés.
- Darrers números de les publicacions periòdiques en curs.
- Espai d'investigació: es disposa d'un espai amb un punt de treball amb ordinador, i 2 lectors de microfilms.
- Sala de visionat: per tal de visionar les pel·lícules s'ofereix un espai amb 7 punts de visionat. Hi ha 5 aparells de vídeo format VHS i 2 DVD.
- Préstec de llibres (cal obtenir el "Carnet de préstec").

Consulta i moviment de fons

L'any 2005 la Biblioteca de la Filmoteca ha tingut 7.562 usuaris a Sala, que han consultat 32.281 documents amb la distribució següent:

- 21.713 llibres.
- 3.192 títols de revistes.
- 4.128 reculls de premsa.
- 3.248 pel·lícules visionades.

La Biblioteca ha atès i respost 2.768 consultes externes (per carta, fax, correu electrònic i telèfon). S'han deixat en préstec un total de 5.859 llibres. S'han realitzat 338 carnets de préstec nous i 181 renovacions. A través del servei de reprografia s'han fet 49.226 fotocòpies en blanc i negre i 365 en color del fons documental imprès; s'han tramitat i digitalitzat 220 imatges del fons fotogràfic per a usuaris externs.

Catalogació i increment de fons

En data de 31 de desembre de 2005 la Biblioteca té un total de 32.894 exemplars de documents en línia catalogats, dels quals 12.303 corresponen al Fons Delmir de Caralt i 20.591 de la Biblioteca de la Filmoteca. L'any 2005 s'han incorporat al catàleg 4.497 nous ítems.

S'han rebut i processat 175 títols de publicacions periòdiques, que corresponen a més de 2.000 unitats de números ingressats.

S'han incorporat 12.810 notícies als reculls de premsa especialitzats i s'ha incrementat amb 1.234 unitats l'arxiu de "pressbooks".

S'han catalogat 291 vídeos de nova adquisició, 654 del fons antic i 249 DVDs; en total s'ha arribat a la xifra de 6.926 unitats.

S'han inventariat i desat en material especial 107 diapositives (total 3.123 inventariades), 509 fotografies de la col·lecció de Popular Film (total 5.449 inventariades), i 2.065 fotografies (total inventariades 32.063).

La Biblioteca està subscripta i ofereix accés en línia a les bases de dades cinematogràfiques "American Film Institute" i "Film Index Internacional" amb una i tres llicències respectivament, des de la xarxa Filmoteca. Enguany, s'ha incorporat l'accés en línia de la Base de Dades PIP de buidatge de publicacions periòdiques coordinat per la Federació Internacional d'Arxius Fílmics (FIAF).

S'ha incrementat els fons de la Biblioteca amb documentació de la fotògrafa COLITA que inclou 7.000 negatius de cinema català, especialment de l'etapa de l'Escola de Barcelona.

Preservació i conservació de la col·lecció

S'han restaurat i reenquadernat 45 llibres, i s'han enquadrats de nou 159 volums de revistes.

S'han restaurat un centenar de fotografies en blanc i negre i colorejades a mà i muntades sobre cartró, corresponent als anys 1920 fins el 1940.

Dels fons d'objectes precinematogràfics hem restaurat uns embolcalls de decorats i la caixa del teatrí de la marca Camaleonte, de finals dels s. XIX.

Equipament nou

- Un aparell gravador de DVD
- Un aparell DVD de visionat
- Un lector-scanner per a microfilms

Altres activitats

- Participació en el programa P.I.P (buidatge de publicacions periòdiques) de la Comissió de Documentació de la FIAF amb la indexació de la revista "Dirigido".
- Aportació d'11 bibliografies per als suplementos del programa de la Sala de projecció.

- Organització de 12 visites concertades per a grups interessats.
- Realització de 2 exposicions de material gràfic a les vitrines de la Biblioteca i diverses a les de la Sala de projecció.
- Participació amb fons propis a diverses exposicions i mitjans de comunicació.
- La Biblioteca ha acollit 2 alumnes en pràctiques dins del Conveni amb la Universitat de Barcelona (UB), per una totalitat de 420 hores de dedicació durant les quals han realitzat diverses tasques a totes les seccions de l'àrea de Documentació, amb una dedicació especial a la catalogació de fullets antics.

Convenis de subvenció i col·laboració

L'any 2005 s'han signat els tres convenis de subvenció següents:

Convenis de subvenció signats el 2005:

- Amb la Federació Catalana de Cineclubs, per al *Projecte de difusió del patrimoni cinematogràfic català* que es conserva a la Filmoteca de Catalunya. 12.500 €
- Amb la Federació Catalana de Cineclubs, per al *Projecte de reforç, promoció i expansió d'activitats cineclubístiques i de difusió del cinema en general*. 20.000 €.

Altres convenis, contractes i acords diversos signats el 2005 i que s'emmarquen dins les activitats ordinàries de la Filmoteca de Catalunya:

- Convenis relacionats amb cicles de projeccions a la Filmoteca: *Cicle Max Ophuls* (amb la Fundación Museo de Bellas Artes de Bilbao), *Cicle Jean Claude Brisseau* (amb l'Institut Francès de Barcelona), *Mostra de Documentals Europeus* (amb Paral·lel 40, es desenvoluparà durant els anys 2005, 2006 i 2007).
- Acord de col·laboració econòmica de la "Fundació La Caixa" per adquisició d'equipament per valor de 15.000€ per al projecte "Els colors del primer cinema. Preservació i restauració de 50 films primitius acolorits (1896-1914)"
- Contracte de compra de fons fotogràfic relacionat amb cinema de Colita (Isabel Steva) i de cessió de drets d'explotació de l'obra.
- Contracte amb la Facultat de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona, mitjançant la Fundació Bosch i Gimpera, per a la catalogació del fons de fotografies de cinema de l'arxiu Vendrell 1940-70 i la introducció d'aquestes dades en el programa Mobydoc.
- Contracte amb Enciclopèdia Catalana SA per a la coedició de tres llibres de la Col·lecció CINEASTES (sobre Antonio Isasi Isasmendi, Francisco Macián i José Maria Nunes respectivament)

- Contracte amb TV Catalunya SA, pels drets no exclusius d'emissió pels seus canals del materials que disposen de la Filmoteca i dels quals la Filmoteca té els drets, durant un període de 5 anys.
- Contracte amb Hollywood Classics per compra de còpia i pels drets d'exhibició *non theatrical* de *Le Mepris* de Jean- Luc Godard (1963) durant 5 anys.
- Contractes d'encàrrec d'obra als autors: Àngel Quintana i Moraleja (sobre en Josep Maria Forn), Laia Manresa i Casals (sobre en Joaquím Jordà), Fèlix Ibàñez i Fanés (sobre Pere Portabella), Esteve Riambau i Moller (sobre Jaime Camino), i Núria Vidal i Villa (sobre Jordi Cadena).
- Addendes als Convenis de pràctiques curriculars per a la realització de pràctiques durant l'any amb: Universitat de Barcelona, Facultat de Biblioteconomia i Documentació (pràctiques en l'Àrea de la Biblioteca). Universitat Pompeu Fabra, Facultat de Comunicació Audiovisual (pràctiques en l'àrea de Difusió)

Convenis signats en exercicis anteriors que continuen vigents que s'emmarquen dins les seves activitats ordinàries de la Filmoteca de Catalunya:

- Convenis amb diverses entitats locals públiques i privades de Girona, Lleida, Manresa, Olot, Terrassa, Tarragona i Vic, per a la realització de les sessions "Filmoteca" en aquestes ciutats.
- Convenis amb la Universitat de Barcelona, la Universitat Pompeu Fabra i la Universitat Ramon Llull, per a la realització a la Filmoteca d'un espai fix de projecció setmanal, Aula de Cinema, història del cinema durant el curs acadèmic, que figura dins les activitats que generen crèdits de lliure elecció pels estudiants.
- Convenis marc que permeten la realització de pràctiques curriculars d'alumnes amb: Universitat Pompeu Fabra (Estudis de Comunicació Audiovisual), Fundació Blanquerna (Facultat de Ciències de la Comunicació Blanquerna de la Universitat Ramon Llull), Universitat Internacional de Catalunya, Universitat Autònoma de Barcelona (Diplomatura de Postgrau en Traducció Audiovisual de l'escola de Doctorat i Formació Continuada) .
- Conveni de promoció de les diverses activitats de la Filmoteca amb la Universitat Politècnica de Catalunya, Servei d'Activitats Socials Univers.
- Convenis amb diverses entitats per a l'aplicació de descomptes en el preu de l'entrada per col·lectius específics: membres del Club Super 3 (Televisió de Catalunya, SA), titulars del Carnet jove (Turisme Juvenil de Catalunya, SA), membres del Club d'Actors (Fundació Museu del Cinema Tomàs Mallol), afiliats a la Unió General de Treballadors (UGT) i titulars del Carnet de biblioteques (Consorti de biblioteques de Barcelona).
- Convenis marc amb entitats amb objectius coincidents amb els de la Filmoteca, per a dipòsit a la Filmoteca dels materials que recuperen però dels que en segueixen la gestió: Consell de

Mallorca (Arxiu del so i de la imatge), Associació Cinema Rescat, Universitat Rovira i Virgili
(Unitat d'Investigació del Cinema)